ANMÄLDA BROTT

PRELIMINÄR STATISTIK FÖR 2010

brottsförebyggande rådet

Anmälda brott, preliminär statistik för år 2010

Sveriges officiella statistik

Statistiken över anmälda brott visar alla *inrapporterade händelser* som registrerats av polis, åklagare eller tull som brott. Statistiken visar således *inte* det faktiska antalet begångna brott i samhället.

Sammanfattning

- Under 2010 anmäldes knappt 1,4 miljoner brott. Det är en minskning med 3 procent jämfört med året innan.
- De brottskategorier som bidrog med den största *minskningen* mellan 2009 och 2010 var olika typer av anmälda skadegörelsebrott, bilbrott (stöld ur och från motordrivet fordon och biltillgrepp) och cykelstöld.
- Samtliga kategorier av skadegörelsebrott minskade år 2010 jämfört med året innan, skadegörelse mot stat, kommun och landsting (ej klotter) stod för den största minskningen med 27 procent. Även övrigt klotter, klotter mot kollektivtrafik samt övrig skadegörelse svarade för en stor del av den totala minskningen av skadegörelsebrotten.
- Under 2010 anmäldes 41 bankrån, vilket är nästan är en halvering (-35 brott) jämfört med 2009. Även de anmälda butiksrånen minskade med 22 procent 2010 till 905 brott, och så även rån mot person (-1 procent) jämfört med 2009.
- De brottstyper som ökade under 2010 var olika typer av anmälda narkotikabrott, bedrägerier, samt inbrott i källare och vind.
- De anmälda bedrägerierna fortsatte att öka under 2010 med 5 procent (till cirka 113 000 brott) jämfört med 2009. Ökningen kan främst hänföras till datorbedrägerier.
- Anmälda våldsbrott, som framför allt utgörs av misshandelsbrott, fortsatte att öka under 2010 (med 1 procent till cirka 112 700 brott). Särskilt mycket ökade de anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldern 0–6 år (+22 procent) och mot kvinna 18 år eller äldre (+4 procent), men även misshandel mot man 18 år eller äldre ökade något (+1 procent) jämfört med 2009.

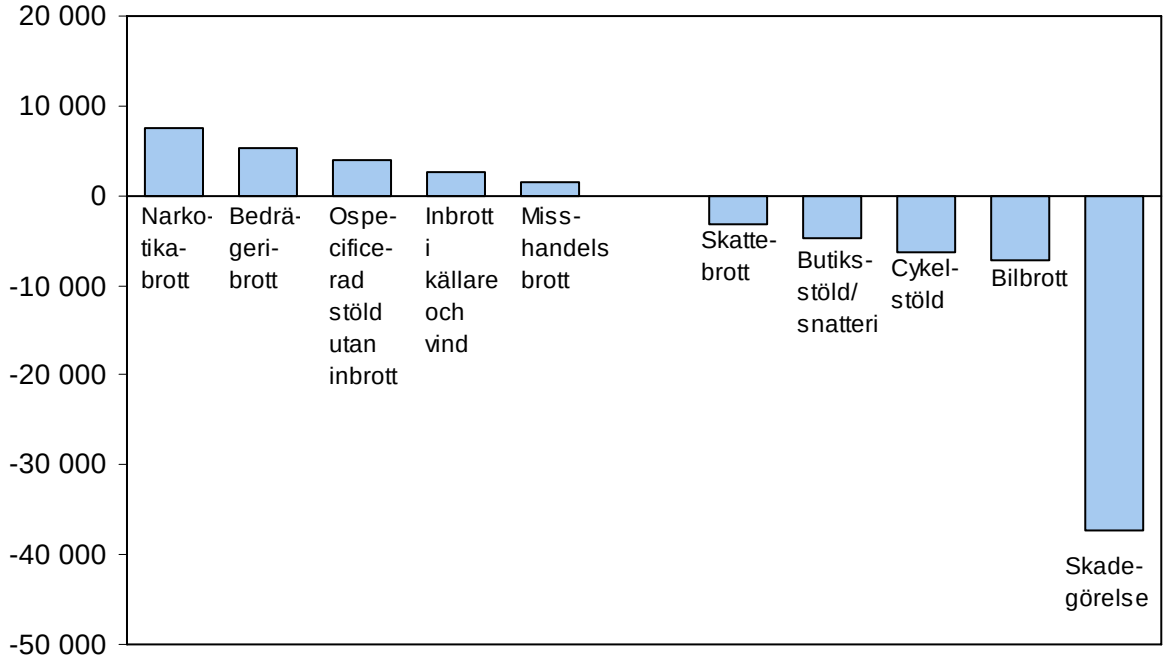

Figur 1. Förändring av antal anmälda brott under 2010 jämfört med 2009 för de brottstyper som bidrar mest till ökningen respektive minskningen.

Inledning

Till grund för statistiken över anmälda brott ligger uppgifter om brott som registrerats hos polis, åklagare och tull[1] under ett kalenderår (se avsnittet *Anmälda brott* under *Statistikens innehåll*). Den statistik som redovisas här är preliminär, vilket innebär att vissa brott inte har hunnit komma med i statistiken. Skillnaden mellan den preliminära och slutliga statistiken brukar dock i genomsnitt vara mindre än 0,5 procent.

När du tolkar statistiken *tänk på att:*

- statistiken visar antal *anmälda* brott och inte det totala antalet faktiskt begångna brott i samhället. Hur stor andel av de faktiska brotten som anmäls varierar beroende på brottstyp.
- det faktiska antalet brott oftast är högre än det antal brott som redovisas i statistiken. Ett undantag är anmälda fall av dödligt våld, där det faktiska antalet är lägre än vad anmälningsstatistiken visar. Det beror på att dessa anmälningar främst visar antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att bedöma om ett mord eller dråp har begåtts eller inte.
- benägenheten att anmäla brott kan förändras över tid, till exempel på grund av ändrade attityder i samhället eller ändrade försäkringsvillkor. Det gör det svårare att avgöra om brotten faktiskt ökar eller minskar.
- för vissa brottstyper, som narkotikabrott och trafikbrott, beror antalet anmälda brott till stor del på polisens och andra myndigheters kontroll- och spanings-insatser. Om insatsnivån förändras påverkar det antalet anmälda brott.
- utvecklingen av de anmälda brotten kan påverkas av förändringar i lagstiftningen.

[1] Genom dessa myndigheter rapporteras även brott från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket.

Utvecklingen av samtliga anmälda brott

Under 2010 anmäldes totalt 1 360 000 brott till polis, tull eller åklagare. Det är en minskning med 3 procent jämfört med 2009. Från år 2001 har antalet anmälda brott ökat med cirka 170 000 brott (+14 procent). Utvecklingen av samtliga anmälda brott karaktäriserades under perioden 1990–2006 av upp- och nedgångar kring en stabil nivå. Sedan 2006 har utvecklingen varit uppåtgående, men har de senaste två åren avstannat något och minskar under 2010.

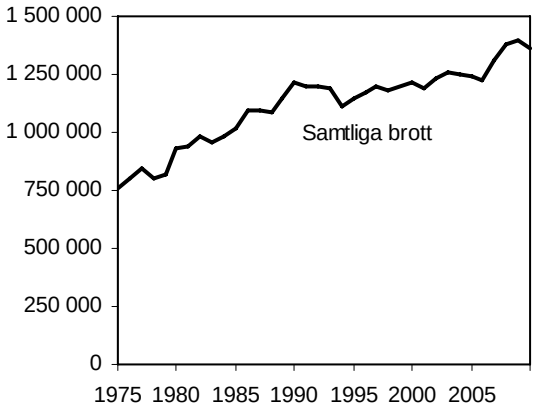

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

Samtliga brott	1 360 000 brott –39 200 (–3 %)

Figur 2. Det totala antalet anmälda brott, 1975–2010.

Skadegörelsebrott, bilbrott och cykelstölder stod för den största delen av minskningen under 2010. Skadegörelsebrotten minskade med 18 procent och där stod skadegörelse mot stat, kommun och landsting exklusive klotter (–27 procent) för en stor del av minskningen. Bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med 7 procent och antalet cykelstölder minskade med 9 procent. Inbrottsstöld och stöld utan inbrott minskade med 2 respektive 3 procent. Bostadsinbrotten minskade med 3 procent under 2010 jämfört med motsvarande period 2009. Lägenhetsinbrotten ökade dock (+6 procent), medan villainbrotten minskade (–9 procent).

Narkotikabrott, olika typer av bedrägeri och inbrott i källare och vind stod för den största delen av den antalsmässiga ökningen under 2010. Den enskilda brottstyp som ökade mest var datorbedrägeri (+51 procent till cirka 25 800 brott).

Den resterande ökningen av samtliga brott utgörs framför allt av ett ökat antal anmälda brott mot besöksförbud samt köp av sexuella tjänster och våldsbrott[2]. Våldsbrotten ökade totalt sett med 1 procent jämfört med 2009. De typer av anmälda våldsbrott som procentuellt ökade mest var misshandel mot barn 0–6 år (+17 procent) och rån mot funktionsnedsatt (+16 procent). Den stora procentuella ökningen av de anmälda morden kan härledas till ett fåtal anmälningar i ett enskilt län som avser ett större antal brott.

[2] Med våldsbrott avses här dödligt våld, försök till mord/dråp, misshandel, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, våldtäkt, rån och våld mot tjänsteman.

Urval av brottstyper som ökat 2010	Förändring jämfört med 2009		Urval av brottstyper som minskat 2010	Förändring jämfört med 2009	
	Antal	Procent		Antal	Procent
Lagen om besöksförbud	+960	+23 %	Skadegörelse	–37 400	–18 %
Narkotikabrott	+7 460	+9 %	därav Klotter mot kollektivtrafik	–6 860	–21 %
Sexualbrott	+1 190	+8 %	Skattebrott	–3 300	–15 %
Bedrägeribrott	+5 250	+5 %	Cykelstöld	–6 300	–9 %
Ofredande	+860	+2 %	Butiksstöld/snatteri	–4 820	–7 %
Misshandel	+1 500	+2 %	Bilbrott	–7 240	–7 %
Spanings- och kontrollbrott	+1 500	+1 %			
Narkotikabrott, trafikbrott, smuggling, butiksstölder, bidragsbrott och brott mot alkohollagen					

Tabell 1. Brott som ökat respektive minskat (antal och procent), år 2010.

Statistiken över anmälda brott redovisar endast de brott som kommit till rättsväsendets kännedom. För att få en uppfattning om utsattheten för brott i befolkningen, oavsett brottet har anmälts till polisen eller inte genomför Brå sedan 2005 den *Nationella trygghetsundersökningen (NTU)*[3] som är en kompletterande undersökning till den registerbaserade statistiken över anmälda brott. Enligt NTU har utsattheten för brott varit oförändrad mellan åren 2005 och 2009. Resultat från NTU, som redovisas som en andel av befolkningen och ett skattat antal utsatta personer och händelser, finns för närvarande för åren 2005–2009. Vid en jämförelse mellan statistiken över anmälda brott och NTU bör man uppmärksamma att NTU inte redovisar de brott som riktas mot samhället, allmänheten eller privata företag med flera.[4] Till exempel redovisas inte skadegörelse mot allmänna anläggningar eller kontrollbrott som trafikbrott, narkotikabrott eller butiksstölder.

Struktur

Under 2010 utgjorde stöldbrotten 39 procent av samtliga anmälda brott. Den senaste tioårsperioden utmärks av att stöldbrottens andel har minskat markant – med 17 *procentenheter* sedan år 2001 – medan de flesta övriga brott har ökat sina andelar. Brott mot person (kap. 3–7 brottsbalken) och bedrägeribrott ökade med 5 procentenheter vardera och narkotikabrotten ökade med 4 procentenheter. Andelen skadegörelsebrott ökade med 1 procentenhet jämfört med samma period 2001. Trafikbrotten är oförändrade jämfört med 2001. Narkotika- och trafikbrotten påverkas av olika kontroll- och spaningsinsatser, varför statistiken påverkas av polisens och andra myndigheters åtgärder för att upptäcka brott.

[3] NTU är en urvalsstudie där ungefär 20 000 personer i åldern 16–79 år tillfrågas (cirka 14 000 personer svarade i 2008 års undersökning) om de varit utsatta för olika person- och stöldbrott.
[4] De brottstyper som efterfrågas i NTU är misshandel, hot, sexualbrott, personrån, trakasserier, bedrägerier, stöld av bil, stöld ur eller från motordrivet fordon, stöld av cykel och bostadsinbrott.

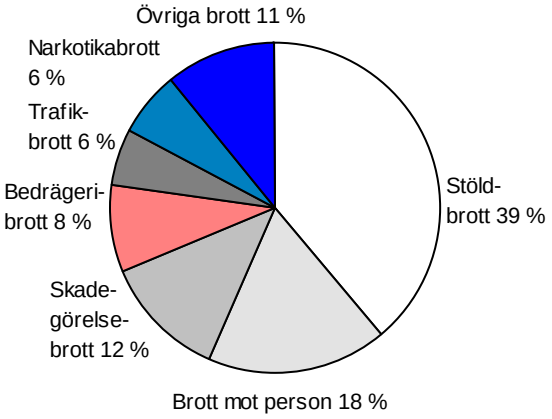

År 2010 jämfört med 2001:

Stöldbrott	–17	procentenheter
Brott mot person	+5	”
Skadegörelsebrott	+1	”
Bedrägeribrott	+5	”
Trafikbrott	±0	”
Narkotikabrott	+4	”
Övriga brott	+4	”

Figur 3. Brottskategorier i procent av det totala antalet anmälda brott, år 2010 (1 359 878 brott).

Utvecklingen av anmälda våldsbrott, hot och ofredande m.m.

Antalet anmälda våldsbrott, som här representeras av mord, dråp, misshandel, våldtäkt, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, rån och våld mot tjänsteman, ökade med 1 procent 2010 jämfört med 2009. Totalt anmäldes 112 720 våldsbrott år 2010, vilket motsvarar 8 procent av samtliga anmälda brott. Under den senaste tioårsperioden har de anmälda våldsbrotten ökat med 44 procent. Större delen (drygt tre fjärdedelar) utgörs av misshandel, som tillsammans med andra våldsbrott tillhör de brottstyper där statistiken delvis har påverkats av förändringar i offrens och myndigheternas benägenhet att anmäla brott. Misshandel faller under så kallat allmänt åtal sedan år 1980 vilket innebär att polisen och åklagaren kan utreda brotten oavsett om offret vill göra en anmälan eller inte. Polisen lever numera i större utsträckning upp till kravet om rapporteringsplikt vid vissa misshandelsbrott.

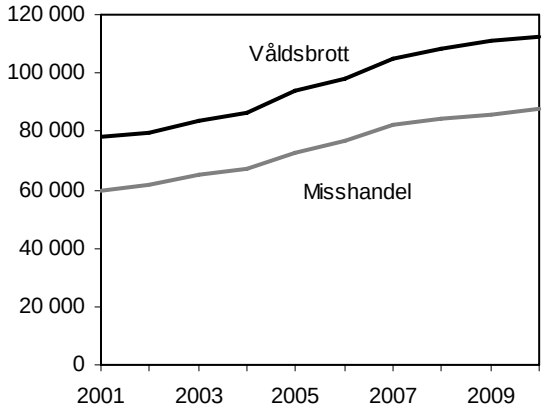

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

Våldsbrott	112 720 brott +1 160 (+1 %)
Misshandelsbrott	87 500 brott +1 500 (+2 %)

Figur 4. Antal anmälda våldsbrott och misshandelsbrott, åren 2001–2010.

Misshandel

Antalet anmälda misshandelsbrott, som är det vanligaste våldsbrottet, fortsatte att öka år 2010. Totalt anmäldes cirka 87 500 misshandelsbrott, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2009. Antalet *misshandelsbrott mot kvinna 18 år eller äldre* ökade med 4 procent till cirka 27 200. Dessutom gjordes cirka 2 500 anmälningar om grov kvinnofridskränkning 2010, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med föregående år. Cirka 41 240 *misshandelsbrott mot man* anmäldes under 2010, vilket är 1 procent fler än 2009.

Misshandel mot personer 18 år och äldre inomhus av bekant gärningsperson redovisas från och med 2009 uppdelat efter *nära relation*[5] respektive *ej nära relation*. Misshandel i nära relation är den vanligaste (45 procent) brottstypen vid anmäld misshandel mot kvinna 18– år, medan andelen misshandelsbrott i nära relation endast utgör 8 procent av samtliga anmälningar om misshandel mot man 18- år. Vid misshandel mot man är istället misshandel utomhus av obekant vanligast (46 procent) bland anmälningarna. Misshandel i nära relation har ökat med 7 procent jämfört med föregående år för kvinnor och med 10 procent för män. Misshandel av bekant, ej nära relation, har ökat med 10 procent för kvinnor och med 13 procent för män jämfört med föregående år. Särredovisningen av misshandel i nära relation infördes i december 2008. Eftersom den endast tillämpats under två år är det ännu för tidigt att med säkerhet uttala sig om tydliga trender gällande utvecklingen av dessa brottstyper.

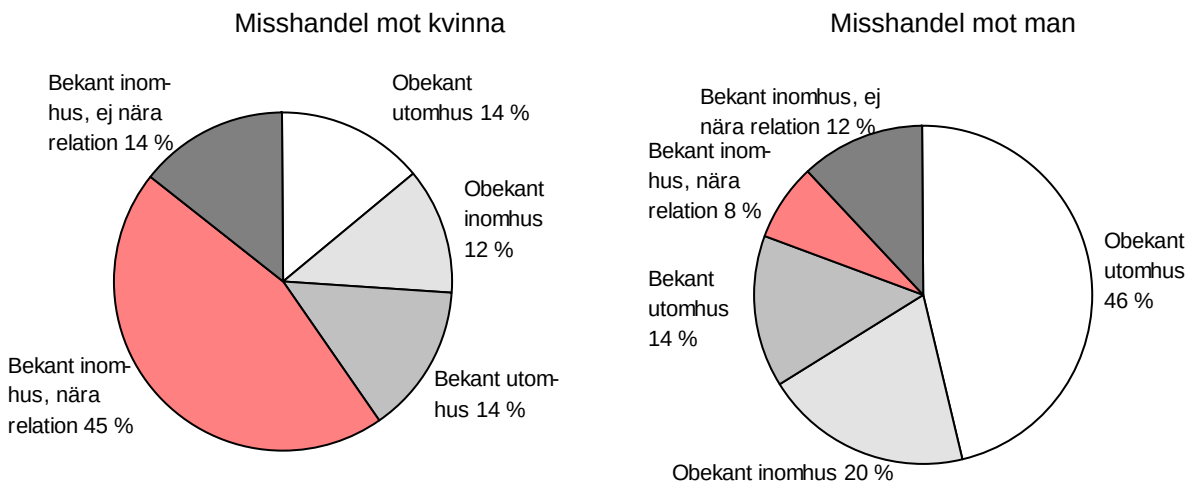

Figur 5. Anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man 18– år i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinna respektive man, år 2010 (27 153 respektive 41 242 brott).

Antalet anmälda *misshandelsbrott mot barn* i åldern 0–6 år ökade med 17 procent till cirka 2 540 anmälda brott under 2010. Ökningen är generell och kan inte härledas till någon enstaka region eller något enstaka tillfälle. Antalet anmälda misshandelsbrott mot barn i åldern 7–14 år var 8 990, en ökning med 1 procent jämfört med 2009. Misshandelsbrotten mot barn i åldern 7–14 år anmäls i hög grad av skolan, vilket slår igenom i statistiken på så sätt att färre brott anmäls under sommaren än under terminerna.

De anmälda misshandelsbrotten mot såväl män som kvinnor och barn har, med något undantag, ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Under 2010 anmäldes 47 procent fler misshandelsbrott än 2001. Misshandel är en av de brottstyper där statistiken påverkas av förändringar i benägenheten att anmäla brott. Det innebär att ökningen i statistiken kan bero såväl på en ökad omfattning av våld, som på att samhället tar våld på större allvar och därmed i högre utsträckning anmäler det våld som sker. I en studie

[5] Offret och gärningspersonen är eller har varit gifta eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden eller, utan att bo tillsammans, har gemensamma barn.

från 2009 framgår det exempelvis att polisen i ökad utsträckning på egen hand initierar anmälningar av misshandel mellan obekanta, vilket bidrar till att fler fall av misshandel anmäls (Brå-rapport 2009:1).

År 2010 anmäldes sammantaget cirka 19 100 misshandelsbrott mot barn i åldern 0–17 år. Det motsvarar 22 procent av alla anmälda misshandelsbrott. Av dessa riktades cirka 7 150 (37 procent) mot flickor och cirka 12 000 (63 procent) mot pojkar. Cirka 13 procent avsåg misshandel av barn i åldern 0–6 år, 47 procent barn i åldern 7–14 år och 40 procent barn i åldern 15–17 år.

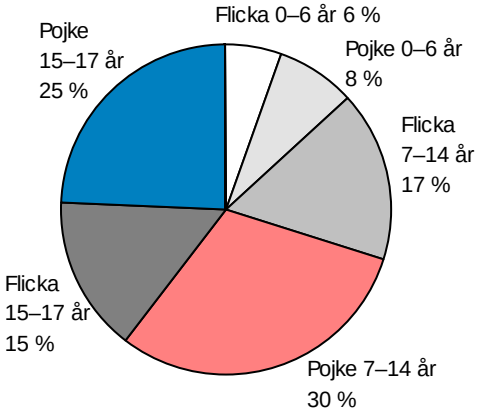

Figur 6. Anmälda misshandelsbrott mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda misshandelsbrott mot barn, år 2010 (19 103 brott).

Våldtäkt och andra sexualbrott

År 2010 anmäldes cirka 16 940 *sexualbrott*, vilket är en ökning med 8 procent jämfört med 2009. Köp av sexuella tjänster står för en stor del av ökningen (+ 255 procent). Bakom ökningen återfinns enskilda koppleriärenden där ett stort antal köp av sexuella tjänster noterats. Även utan dessa fall ökar dock antalet anmälda sexualbrott jämfört med 2009. De anmälda *våldtäkterna* minskade med 4 procent jämfört med 2009. *Sexuellt ofredande* ökade med 4 procent till cirka 7 830 anmälda brott under 2010, medan s*exuellt tvång, utnyttjande med mera* minskade med 5 procent.

Totalt anmäldes 2 530 våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. I 10 procent av våldtäkterna var offren pojkar. Pojkar som offer var högst representerade i åldersgruppen 0–14 år (9 procent av samtliga barn som anmälts utsatta för våldtäkter) och lägst representerade i åldersgruppen 15–17 år (1 procent). Bland de vuxna offren var 97 procent kvinnor och 3 procent män.

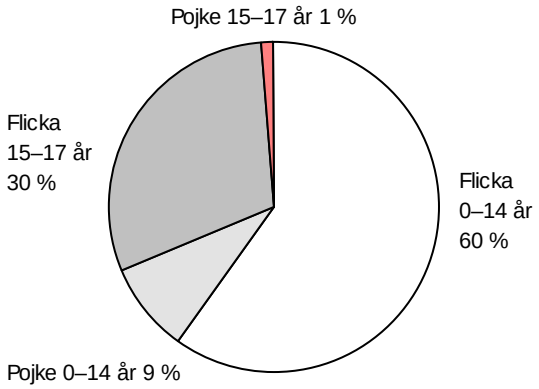

Figur 7. Anmälda våldtäkter mot barn 0–17 år i procent av det totala antalet anmälda våldtäkter mot barn, år 2010 (2 530 brott).

De anmälda våldtäkterna har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. Ökningen har varit speciellt kraftig sedan en ny sexualbrottslagstiftning trädde i kraft den 1 april 2005. Den innebär att vissa gärningar, som tidigare rubricerats som sexuellt utnyttjande, nu rubriceras som våldtäkt. Effekten av lagändringen slår igenom i statistiken på så vis att antalet anmälda brott avseende sexuellt tvång och utnyttjande minskat sedan 2005, medan antalet anmälda våldtäkter har ökat. Minskningen av antalet anmälda brott rörande sexuellt tvång och utnyttjande har dock inte varit lika kraftig som ökningen av antalet anmälda våldtäkter. Det kan finna flera orsaker bakom utvecklingen av de anmälda våldtäkterna under den senaste tioårsperioden. Förutom lagändringen 2005 kan en ökad *anmälningsbenägenhet* ha påverkat utvecklingen av antalet våldtäkter i statistiken. Det kan dock inte uteslutas att det även har skett en *faktisk ökning* av våldtäkterna under perioden (Brå-rapport 2008:23). Därutöver påverkas antalet anmälda våldtäkter vissa år av enskilda anmälningar som ett stort antal brott mot ett och samma brottsoffer. Det gäller till exempel åren 2005 och 2008.

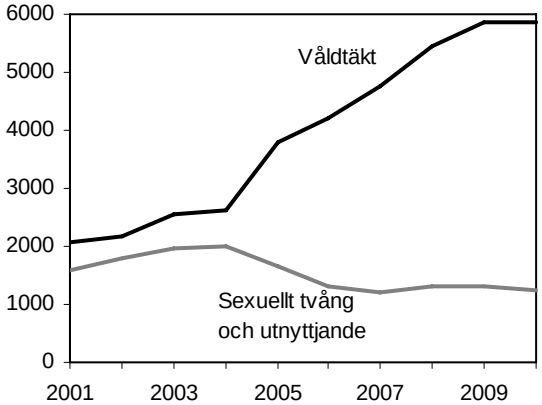

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:	
Våldtäkt	5 860 brott –224 (–4 %)
Sexuellt tvång, utnyttjande m.m.	1 250 brott –69 (–5 %)

Figur 8. Antal anmälda våldtäkter och sexuellt tvång och utnyttjande m.m, åren 2001–2010.

Rån

Antalet anmälda *rån* minskade 2010 med 4 procent jämfört med föregående år. Totalt anmäldes cirka 9 230 rån, varav cirka 6 700 var *rån mot privatpersoner (personrån)* och *rån mot funktionsnedsatt*. Rån mot privatpersoner, som är den vanligaste råntypen bland var oförändrat jämfört med 2009. Både det totala antalet anmälda rån och personrån ligger inom ramen för de upp- och nedgångar kring en relativt stabil nivå som förekommit sedan år 2001.

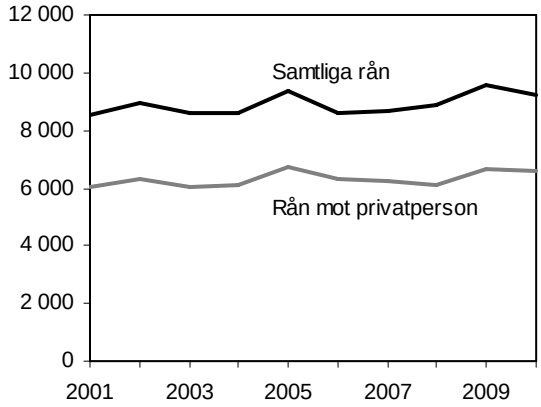

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

Samtliga rån	9 230 brott –350 (–4 %)
Rån mot privatperson (inklusive rån mot funktionsnedsatt)	6 700 brott –31 (±0 %)

Figur 9. Antal anmälda rån (totalt) och personrån, åren 2001–2010.

Antalet anmälda rån i övriga kategorier är betydligt färre, men grövre eftersom det relativt sett är vanligare att förövarna använder skjutvapen. Bland de övriga kategorierna återfinns *butiksrån*, som under 2010 minskade med 22 procent (till cirka 900 rån) jämfört med året innan. Antalet anmälda butiksrån är dock 22 procent fler än för tio år sedan och nådde förra året den högsta noteringen sedan statistiken började föras. År 2010 anmäldes 41 rån mot *bank*, vilket nästan är en halvering jämfört med föregående år och den lägsta uppmätta nivån sedan statistiken började föras 1975. De anmälda bankrånen är en liten brottskategori som uppvisat stora antalsmässiga variationer under åren. Även antalet anmälda rån mot *värdetransporter*, som endast ökade med 1 brott till 59 brott under 2010 jämfört med året innan har visat relativt stora svängningar under 00-talet. *Taxirånen* ökade med 6 anmälda brott till 76 anmälda brott under 2010.

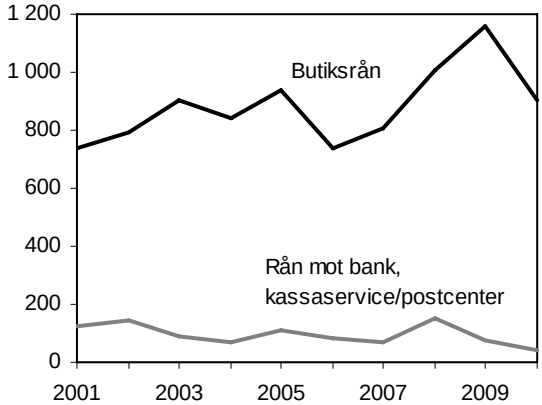

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

Butiksrån	900 brott –260 (–22%)
Bankrån	41 brott –35 (–46%)

Figur 10. Antal anmälda butiksrån och bankrån, åren 2001–2010.

Dödligt våld

Det är väl känt att antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, ger en överskattad bild av det faktiska antalet dödligt våld årligen. Statistiken visar samtliga antalet händelser med dödlig utgång som det finns anledning att utreda för att bedöma om ett mord eller dråp kan ha begåtts. Många av dessa anmälda brott kommer efter utredningen visa sig vara till exempel självmord, olycka eller naturlig död. Det förekommer även att fler polisanmälningar upprättas för ett och samma misstänkta fall av dödligt våld, vilket innebär att statistiken kan innehålla dubbletter I anmälningsstatistiken ingår även dödligt våld som begås utomlands, men

som anmäls och registreras i Sverige.

År 2010 inrapporterades 333 brott som avsåg fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång, vilket är en ökning med 98 brott jämfört med föregående år. Den kraftiga ökningen kan i huvudsak förklaras av en enskild anmälan med ett stort antal mord där det i efterhand har klarlagts att gärningarna inte var mord eller annat dödligt våld. Studier av anmälda mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång har visat att mer än hälften av de anmälda brotten inte utgör dödligt våld och att det faktiska antalet fall av dödligt våld i Sverige sedan 1990 legat på en relativt konstant nivå runt 100 fall per år. Brå genomför sedan år 2002 en specialstudie över dödligt våld där varje enskild anmälan gås igenom för att kunna presentera det korrekta antalet fall av dödligt våld. Det slutliga resultatet redovisas i den definitiva statistiken över anmälda brott 2010, som publiceras i mars 2011.

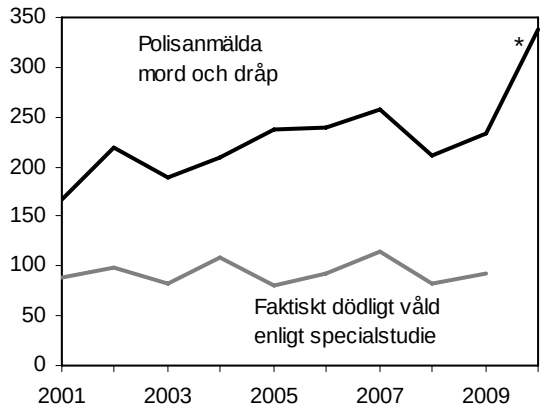

Figur 11. Antal anmälda mord och dråp och misshandel med dödlig utgång, åren2001–2010. En enskild anmälan som avsåg ett stort antal brott (79 brott) ger upphov till en kraftig ökning av dödligt våld under 2010. Det har dock klarlagts i efterhand att gärningarna inte utgjorde dödligt våld.*

Studien för 2009 visar att 93 av totalt 232 anmälda brott kunde konstateras vara dödligt våld i Sverige (se tabell 2). Av dessa hade 91 brott registrerats som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång och 2 brott som vållande till annans död.

För 15 anmälda brott var det vid tiden för studien oklart om det rörde sig om brott eller inte. Av dem hade 7 begåtts utomlands under 2009 eller tidigare, men anmält i Sverige. För 124 av de brott som anmälts som mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång visade studien att de inte utgjorde dödligt våld. Av dessa brott var 37 försök, förberedelse eller stämpling till dödligt våld, 7 var dubbelregistreringar och i resterande 80 fall visade brottsutredningarna att det inte hade förekommit någon brottslig gärning. Anmälan kunde avse en person som avlidit genom till exempel förgiftning, självmord, olycka eller naturlig död.

Dödligt våld som anmälts i Sverige	År							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Faktiska fall av dödligt våld begångna i Sverige*	**99**	**83**	**109**	**81**	**93**	**114**	**82**	**93**
Oklart om brott föreligger	**29**	**15**	**12**	**46**	**27**	**20**	**15**	**15**
Anmälda brott som begåtts utomlands	24	6	5	38	24	12	7	7
Brott ej styrkt	5	9	7	8	3	8	7	3
Förundersökning pågår vid tidpunkten för studien**	-	-	-	-	-	-	1	5
Dödligt våld föreligger inte	**109**	**105**	**99**	**117**	**123**	**130**	**118**	**124**
Försök, förberedelse eller stämpling till mord	20	26	30	30	29	27	33	37
Dubblettanmälan	28	13	15	19	15	9	11	7
Övrigt eller okänd orsak, dock ej brott	61	66	54	68	79	94	74	80
Anmälda brott* **	**237**	**203**	**220**	**244**	**243**	**264**	**215**	**232**

*Inklusive *barnadråp* och brott som har anmälts som *vållande till annans död*, men som visat sig vara dödligt våld.

**Uppgifterna kommer att uppdateras när förundersökning är klar.

***Anmälda som *fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång*, *barnadråp* samt brott som anmälts som *vållande till annans död*, men som visat sig vara dödligt våld. Uppgifter som avser tidigare år (från och med år 2002) uppdateras när eller om nya fakta om brotten kommer fram.

Tabell 2. Anmält och faktiskt dödligt våld, åren 2002–2009.

Våld mot tjänsteman

År 2010 anmäldes cirka 5 150 *våldsbrott mot tjänsteman* (polis, ordningsvakt m.fl.). Det är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Ökningen är en fortsättning på den svagt uppåtgående trend som pågått under den senaste tioårsperioden. Den höga nivån anmälningar 2001– förklaras av oroligheter i samband med demonstrationer vid ett EU-toppmöte i Göteborg detta år.

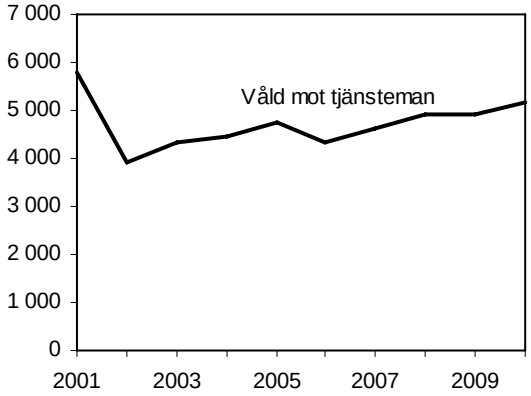

År 2010 och förändring jämfört med år 2009:

Våld mot tjänsteman	5 150 brott +211 (+4 %)

Figur 12. Antal anmälda våldsbrott mot tjänsteman, åren 2001–2010.

Olaga hot och ofredande

Cirka 51 160 *olaga hot* vilket är en oförändrad nivå jämfört med 2010. 47 670 *ofredanden* anmäldes under 2010, vilket är en ökning med 2 procent jämfört med 2009.

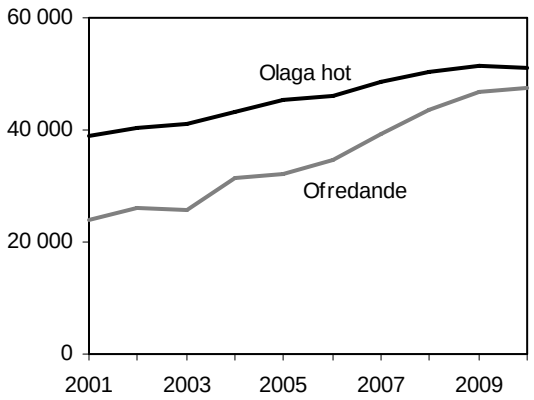

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Olaga hot	51 160 brott –160 (±0 %)
Ofredande	47 670 brott +860 (+2 %)

Figur 13. Antal anmälda olaga hot och ofredanden, åren 2001–2010.

För både olaga hot och ofredande har anmälningarna totalt sett ökat kontinuerligt under de senaste tio åren. När det gäller olaga hot och ofredande mot personer under 18 år kan det noteras att anmälningarna i likhet med misshandel mot ungdomar (7–14 år) minskar tydligt under sommarmånaderna. Detta tyder på att en del av hot och ofredandebrotten sannolikt sker under skoltid eller på annat sätt kan sättas i samband med skolgången.

Överträdelse av besöksförbud

År 2010 anmäldes 5 220 överträdelser av besöksförbud, vilket är en ökning med 23 procent sedan föregående år. Statistiken över utfärdade besöksförbud 2010 är ännu inte sammanställd, men enligt uppgifter från åklagarmyndigheten har antalet utfärdade besöksförbud inte ökat under de senaste två åren. Både antalet utfärdade besöksförbud och antalet anmälda överträdelser ökade i början av 2000-talet. Sedan dess har antalet anmälda överträdelser i huvudsak varit konstant fram till årets ökning. Vid denna typ av brott är det vanligt att en enskild gärningsman begår ett upprepat antal överträdelser och således ger upphov till ett stort antal brott i anmälan.

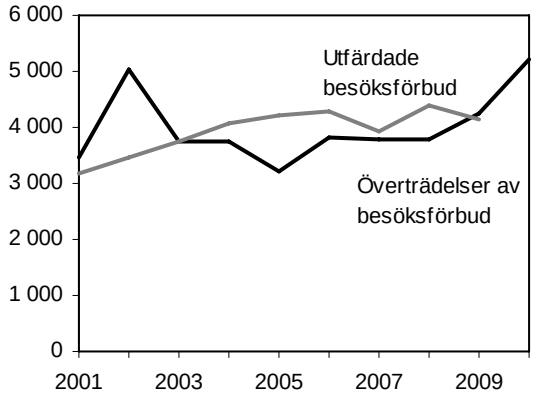

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Överträdelse av besöksförbud	5 220 brott +960 (+23 %)

Figur 14. Antal anmälda överträdelser av besöksförbud, åren 2001–2010 och antalet utfärdade besöksförbud (källa: Åklagarmyndigheten åren 2001–2009).

Utvecklingen av anmälda stöld- och tillgreppsbrott

De anmälda stöld- och tillgreppsbrotten (kap. 8 brottsbalken), som utgör 39 procent av de anmälda brotten, minskade med 5 procent under 2010 jämfört med 2009. Totalt anmäldes 528 000 tillgrepps- och stöldbrott. De största minskningarna återfinns bland bilbrott (stöld ur och från motordrivet fordon och biltillgrepp), cykelstöld, inbrott i villa, butiksstölder/snatterier, stölder utan inbrott i skolor, kyrkor och andra lokaler för kultur samt arbetsplatser, som kontorslokaler, lager, verkstäder och övriga lokaler. Däremot

ökade anmälningar av inbrott i källare och vind samt lägenhet. De anmälda stöldbrotten har minskat under den senaste tioårsperioden och ligger nu på en nivå som är cirka 20 procent lägre än år 2001.

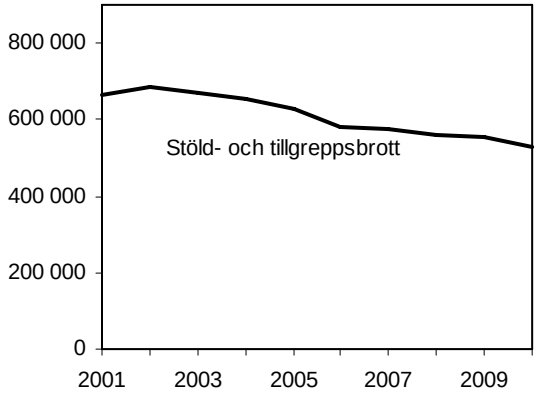

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Stöld- och tillgreppsbrott	528 000 brott –25 240 (–5 %)

Figur 15. Antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, åren 2001–2010.

Bilbrott

År 2010 var cirka 98 100 eller 19 procent av alla stöld- och tillgreppsbrott bilrelaterade. De anmälda bilbrotten (biltillgrepp och stöld ur och från motorfordon) minskade med 7 240 brott (–7 procent) 2010 jämfört med 2009. Totalt anmäldes 21 300 biltillgrepp och 68 750 stölder ur och från motordrivet fordon under 2010. Sedan 2001 har antalet biltillgrepp minskat med 65 procent (med 67 procent om man relaterar det till antal bilar i trafik), medan antalet stölder ur och från motorfordon har minskat med 52 procent.

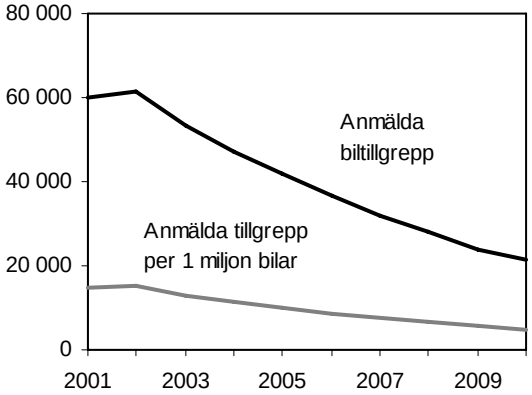

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Biltillgrepp	21 300 brott –2 440 (–10 %)

Figur 16. Antal anmälda biltillgrepp och antal anmälda biltillgrepp per 1 miljon bilar i trafik (källa: SIKA åren 2001-2009 Trafikanalys år 2010), åren 2001–2010.

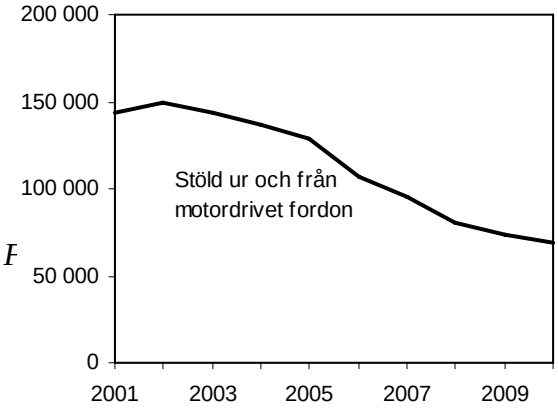

motordrivet fordon, åren 2001–2010.

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Stöld ur och från motordrivet fordon	68 750 brott –4 800 (–7 %)

Cykelstöld

År 2010 anmäldes cirka 60 500 cykelstölder, vilket är en minskning med 9 procent jämfört med föregående år. Under de senaste tio åren har de anmälda cykelstölderna minskat med 21 procent.

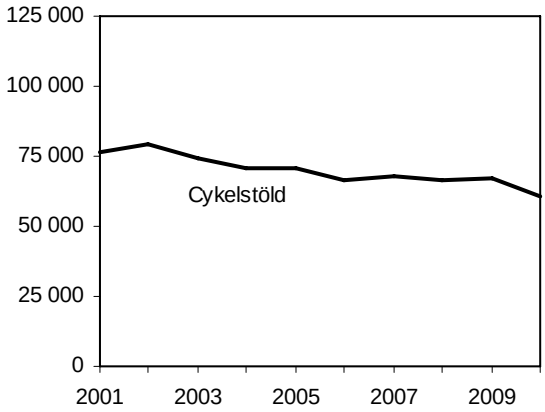

År 2010 och förändring jämfört med 2009:	
Cykelstölder	60 500 brott –6 300 (–9 %)

Figur 18. Antal anmälda cykelstölder, åren 2001–2010.

Bostadsinbrott och andra inbrottsstölder

De anmälda inbrottsstölderna har totalt sett haft en nedåtgående trend alltsedan början av 1990-talet. År 2010 cirka anmäldes 92 400 inbrottsstölder, vilket är en fortsatt minskning med 3 procent jämfört med 2009. Inbrottsstölder i butik och varuhus o.d. (–20 procent) samt inbrott i villa och radhus o.d. (–9 procent) svarar för den största antalsmässiga minskningen, men även inbrott i hotell, kaféer och samlingslokaler m.m. samt kontor och på andra arbetsplatser minskade under året.

Ett undantag från den minskande trenden är de anmälda lägenhetsinbrotten, som ökade med 6 procent under 2010 till cirka 8 130 lägenhetsinbrott. Även anmälda inbrott i källare och vind ökade under året till cirka 14 730 (+20 procent).

Under de senaste tio åren har det totala antalet anmälda bostadsinbrott fluktuerat kring en uppåtgående trend. Medan lägenhetsinbrotten i princip har ökat kontinuerligt och mer än fördubblats (+ 53 procent) under den senaste tioårsperioden, har utvecklingen för villainbrotten karaktäriserats av kraftiga svängningar upp och ned. Efter den senaste nedgången ligger nivån anmälda villainbrott år 2010 dock 18 procent högre än för tio år sedan.

Jämfört med andra brottstyper har bostadsinbrotten av bland annat försäkringsmässiga skäl en liten dold brottslighet.

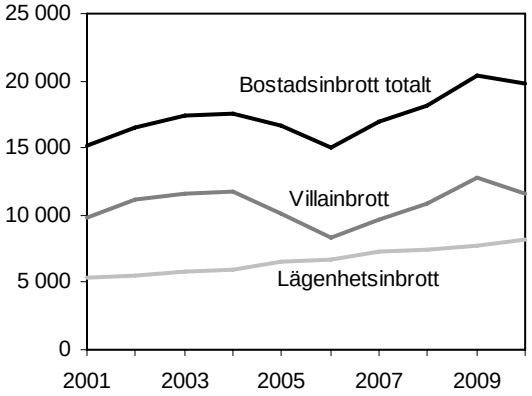

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Bostad totalt	19 760 brott –700 (–3 %)
Villa	11 620 brott –1 140 (–9 %)
Lägenhet	8 130 brott +440 (+6 %)

Figur 19. Antal anmälda bostadsinbrott, åren 2001–2010.

Butiksstöld/snatteri och fickstöld

Under 2010 anmäldes cirka 64 120 butiksstölder och snatterier, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2009. Antalet anmälda butiksstölder har varierat under den senaste tioårsperioden, men trenden har varit uppåtgående och antalet ligger nu 24 procent högre än för tio år sedan. Antalet anmälda butiksstölder påverkas av butikers kontroller och policy för att anmäla brott.

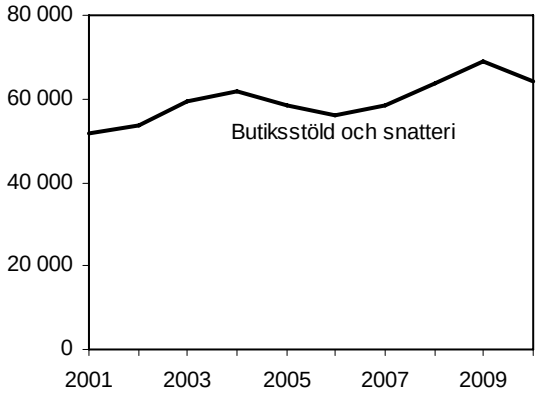

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Butiksstölder och snatterier	64 120 brott –4 820 (–7 %)

Figur 20. Antal anmälda butiksstölder och snatterier, åren 2001–2010.

Cirka 40 200 fickstölder anmäldes under 2010. Det är en näst intill oförändrad nivå jämfört med föregående år (–60 brott).

Utvecklingen av övriga anmälda brott

Bedrägeribrott

Under 2010 anmäldes cirka 113 200 bedrägeribrott[6] (brott mot kapitel 9 i brottsbalken), vilket är en ökning med cirka 5 250 brott (+5 procent) jämfört med 2009. Det är främst datorbedrägerier som har bidragit till ökningen.

Under den senaste tioårsperioden har bedrägeribrotten ökat med 168 procent. Den största delen av ökningen har skett under de senaste fyra åren. Ökningen kan till viss del förklaras av att en del av landets polismyndigheter har gjort satsningar på framför allt Internet- och kontokortsrelaterade bedrägerier. Sett i ett längre perspektiv har dock

[6] Exklusive bidragsbrott.

nivån för bedrägerier tidvis varit lika hög eller högre. Det hänger bland annat samman med att bedrägeri är ett typiskt seriebrott där en enda bedragare kan ge upphov till tusentals anmälda brott under en kort period. Bedrägerierna kan därför uppvisa stora skillnader i statistiken från år till år. I redovisningen till och med 2007 ingick även de brott som från och med 2008 redovisas som bidragsbrott, se nedan.

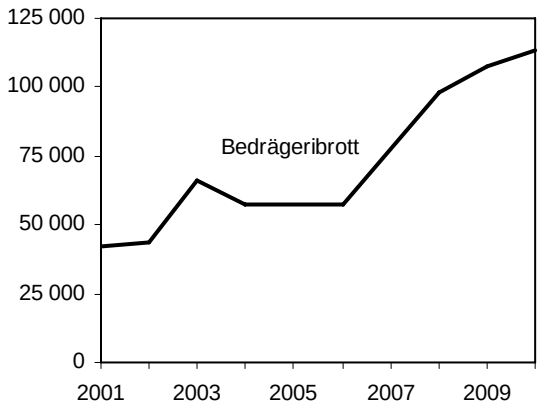

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Bedrägeribrott	113 200 brott +5 250 (+5 %)

Figur 21. Antal anmälda bedrägeribrott, åren 2001–2010.

Den 1 augusti 2007 trädde bidragsbrottslagen i kraft och började tillämpas för bedrägerier som begås mot vissa statliga och kommunala myndigheter. Dessa brott som tidigare redovisades under bedrägeribrotten i statistiken, redovisas numera som brott mot bidragsbrottslagen. År 2010 anmäldes 8 290 bidragsbrott, vilket motsvarar en minskning med 9 procent jämfört med 2009. Ungefär hälften av bidragsbrotten avser brott mot Försäkringskassan som i sin tur minskade med 36 procent jämfört med 2009 till cirka 3 890 anmälda brott. Minskningen i år och förra året bör ses mot bakgrund av de insatser som gjordes 2007 för att upptäcka bidragsbrotten, vilket tydligt slog igenom i statistiken över anmälda bedrägerier mot Försäkringskassan.

Skadegörelsebrott

År 2010 anmäldes cirka 165 000 *skadegörelsebrott*. Det är en minskning med 18 procent (–37 400 brott) jämfört med föregående år. Alla kategorier av skadegörelse minskade. Även klotter mot kollektivtrafik, som har ökat de senaste åren, minskade med 21 procent till cirka 25 170 anmälda brott under 2010. Stockholms län svarade för nästan hela minskningen. De anmälda skadegörelsebrotten har totalt sett ökat med 22 procent sedan 2001. Den största delen av ökningen skedde under åren 2007–2008

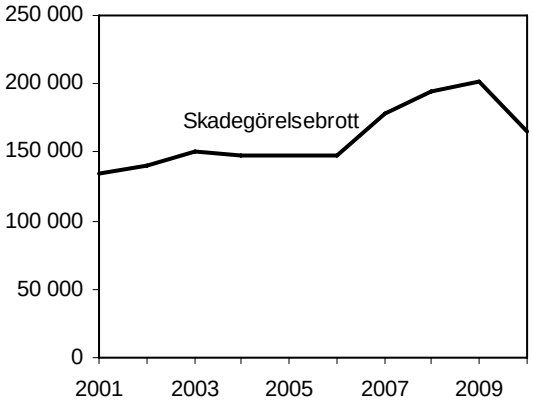

År 2010 och förändring jämfört med 2009:

Skadegörelsebrott	165 000 brott –37 400 (–18 %)

Figur 22. Antal anmälda skadegörelsebrott, åren 2001–2010.

Rattfylleribrott

År 2010 anmäldes cirka 29 550 rattfylleribrott, varav cirka 12 530 avsåg rattfylleri under påverkan av narkotika. Rattfylleri minskade med 4 procent, medan rattfylleri under påverkan av narkotika ökade med 4 procent jämfört med föregående år.

Anmälningarna om rattfylleribrott har ökat kontinuerligt under de senaste tio åren och är nu 64 procent fler än under 2001. Rattfylleri tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i stor utsträckning är ett resultat av polisens kontroll- och spaningsverksamhet. En trolig anledning till att de anmälda rattfylleribrotten ökat under det senaste årtiondet är att polisen i det närmaste har fördubblat antalet slumpvisa alkohol- och drogtester under den perioden. En lagändring, som infördes 1999, har sannolikt också påverkat ökningen av anmälda rattfylleribrott under påverkan av narkotika.

Figur 23. Antal anmälda rattfylleribrott, åren 2001–2010.

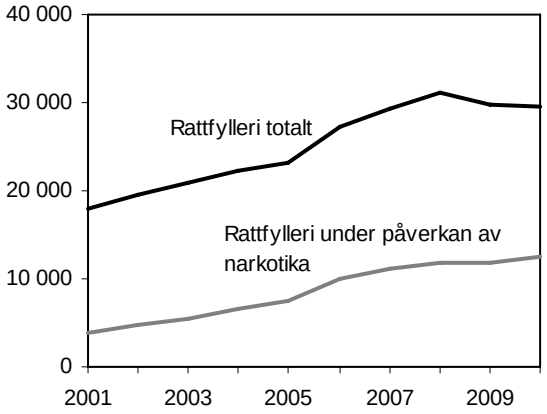

År 2010 och förändring jämfört med 2009:	
Rattfylleri totalt	29 550 brott –350 (–1 %)
Under påverkan av narkotika	12 530 brott +436 (+4 %)

Narkotikabrott

År 2010 fortsatte antalet anmälda brott mot *narkotikastrafflagen* att öka. Totalt anmäldes cirka 87 500 brott, en ökning med 9 procent eller 7 460 brott jämfört med 2009. Under 1990-talet och fram till 2001 pendlade antalet anmälda narkotikabrott kring en relativt konstant nivå. Därefter har anmälningarna ökat kraftigt. Narkotikabrotten tillhör de brottskategorier där antalet anmälda brott i hög grad påverkas av polisens spanings- och ingripandeverksamhet, varför statistiken påverkas av polisens åtgärder för att upptäcka brott. Under 2000-talet har polisens insatser på området intensifierats, vilket har gett utslag i statistiken. Det är dock inte sannolikt att narkotikamissbruket har ökat på samma vis som anmälningsstatistiken under 2000-talet.

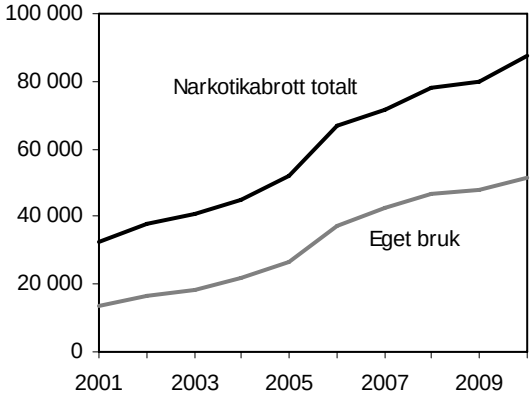

År 2010 och förändring jämfört med 2009:	
Narkotikabrott	87 500 brott +7 460 (+9 %)
Eget bruk	51 650 brott +3 920 (+8 %)

Figur 24. Antal anmälda narkotikabrott, åren 2001–2010.

Några nya redovisningar 2010

Från och med 2010 särredovisas bland annat *stöld av båtmotor* och *insiderbrott m.m.* samt *obehörigt röjande av insiderinformation*. Under 2010 anmäldes 2 200 brott gällande stöld av båtmotor. Båtmotorstölderna räknades tidigare till kategorin *stöld från båt* och där har det även skett en i stort sett motsvarande minskning (–2 100). Gällande insiderbrotten har 131 anmälda brott registrerats och de flesta härrör från Stockholms län.

Regionala variationer

I relation till folkmängden anmäls flest brott i storstadsregionerna. I Stockholms län anmäldes under 2010 drygt 19 400 brott per 100 000 invånare. Motsvarande siffra för Västerbottens län är 9 990 brott, eller cirka hälften så många som i Stockholms län. Antalet anmälda brott per län är relativt stabilt över tiden. Under de senaste fem åren har till exempel Stockholms, Skåne och Västmanlands län legat högt, medan Västerbottens län har legat lågt sett till övriga län.

Under 2010 hade Stockholms, Gotlands och Västmanlands län ett förhållandevis högt antal anmälda brott per 100 000 invånare då det gäller brott mot person. Stockholms, Skåne och Västmanlands län hade flest stöld- och tillgreppsbrott per 100 000 invånare. Fördelningen var densamma som föregående år.

Vid kommunvisa jämförelser finns storstäderna Stockholm, Malmö och Göteborg bland de kommuner som redovisar högst antal anmälda brott per 100 000 invånare. Men även kommuner med hög genomströmning av människor som inte är bofasta i kommunen, till exempel Sigtuna (internationell flygplats) och Helsingborg (färjetrafik), uppvisar höga antal brott per 100 000 invånare i befolkningen. I storstäderna redovisas av samma skäl det högsta antalet anmälda brott i stadskärnorna, som Norrmalms stadsdel i Stockholm och Centrum i Göteborg och Malmö.

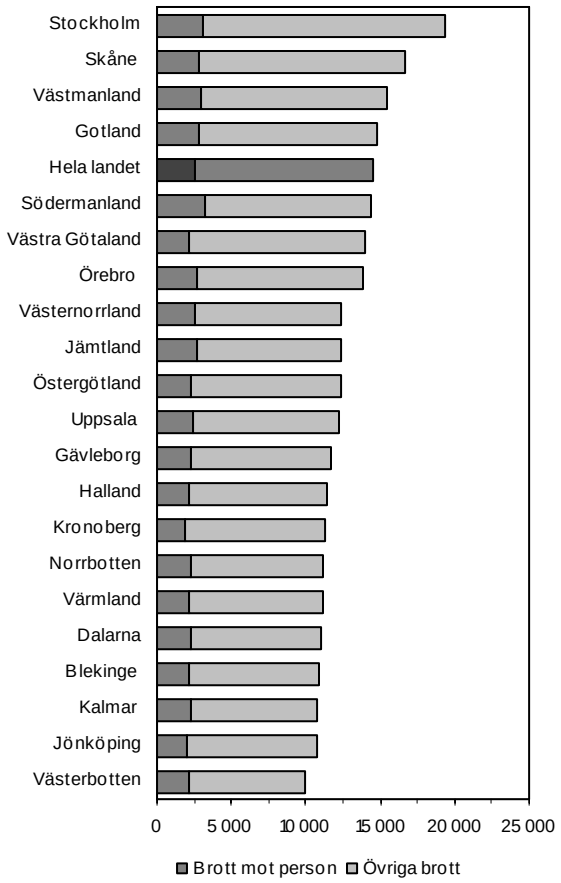

Figur 25. Antal anmälda brott per 100 000 invånare, länsvis, år 2010.

Statistikens innehåll

Preliminär statistik

Statistiken som redovisas här är *preliminär*. Det innebär att vissa brott, som anmälts under redovisningsperioden, inte har hunnit komma med i statistiken på grund av långa rapporteringstider. De kommer dock med i den *slutliga* årsstatistiken där samtliga brott redovisas, som rapporterats till och med två månader efter redovisningsårets slut. Skillnaden mellan den preliminära och den slutliga statistiken har totalt sett varit mindre än 0,5 procent under åren fram till 2006. År 2007 var skillnaden dock 1,2 procent, vilket sannolikt var en tillfällig avvikelse i samband med att ett nytt ärendesystem (Cåbra) infördes hos åklagarmyndigheten. I samband med det fördröjdes leveranserna av statistikunderlag för vissa brottskategorier, som miljöbrott och skattebrott, på så sätt att vissa brott redovisades först i den slutliga statistiken. Detta gällde huvudsakligen de ekonomiska brotten (borgenärsbrott och skattebrott). I och med att Cåbra nu är infört bör en sådan fördröjning inte beröra statistiken avseende senare år.

I statistiken redovisas förändringar jämfört med motsvarande period förgående år. Vid dessa jämförelser har den preliminära statistiken för aktuell period jämförts med den preliminära statistiken för motsvarande period föregående år – inte med den slutliga statistiken föregående år, även om sådan finns framtagen. På så sätt bygger jämförelsen på samma förutsättningar för de båda åren.

Anmälda brott

I den officiella statistiken över anmälda brott redovisas brott som anmälts till och registrerats av polis, tull, åklagare eller Ekobrottsmyndigheten i Sverige under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före registreringstillfället och behöver inte ha upptäckts det år eller den månad som redovisningen avser. De flesta av de anmälda brotten har skett i Sverige, men för 1–2 procent ligger brottsplatsen utomlands.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som efter utredning visar sig inte vara brott, eller där brott inte kan styrkas. Det är särskilt viktigt att komma ihåg vid jämförelser med annan kriminalstatistik och vid internationella jämförelser, där man ofta har en snävare definition av begreppet brott. Då det gäller till exempel mord, dråp och misshandel med dödlig utgång har det vid jämförelser med dödsorsaksstatistiken och annan forskning visat sig att det faktiska antalet personer som avlidit som en följd av dödligt våld under de senaste åren varit mellan 34 och 50 procent av det antal anmälda brott som redovisas i kriminalstatistiken.

För brott som anmälts till och registreras av Tullverket (huvudsakligen smugglingsbrott) redovisas endast uppgifter om brott där det finns en skäligen misstänkt person. Statistiken över anmälda brott innehåller enbart de tullärenden som överlämnas till åklagaren. Många av de ärenden som tullen lägger ned kommer således inte med i statistiken.

Statistiken över antalet anmälda brott ger en allmän beskrivning av den anmälda brottslighetens nivå, utveckling, struktur och regionala fördelning i Sverige per år och månad. Den används främst för att följa upp, bedöma, planera och utveckla rättsväsendets verksamheter samt för att belysa brottsligheten i olika avseenden, såväl i ett nationellt perspektiv som på regional och lokal nivå. Oftast är det utvecklingen av den faktiska brottsligheten som är intressant. Statistiken visar dock endast en del av

denna verklighet, nämligen den del som kommer till polisens och andra registrerande myndigheters kännedom. En utförligare beskrivning av hur statistiken ska tolkas ges i rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet* (rapport 2006:1) som finns på Brå:s webbplats, <www.bra.se>.

Kategorisering av brott

Brottsredovisningen omfattar brott mot brottsbalken (BrB)[7], brott mot trafikbrottslagen (TBL), brott mot narkotikastrafflagen (NSL) och brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar för vilka fängelse ingår i straffskalan. Försök, förberedelse och stämpling[8] till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat enbart för mord och dråp, våldtäkter, biltillgrepp och bostadsinbrott. I samband med att ett brott registreras hos polisen kategoriseras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen (RPS) och Åklagarmyndigheten (ÅM). Kategoriseringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och görs utifrån den information som finns om brottet vid anmälningstillfället. Kategoriseringen kan även grunda sig på uppgifter om till exempel offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt.

Hur antalet brott beräknas för de enskilda brottstyperna framgår av publikationen *Kodning av brott* som finns på Brå:s webbplats, www.bra.se. Huvudprincipen är att varje gång ett visst lagrum överträtts ska det räknas som ett brott.

Regional fördelning

Statistiken över anmälda brott redovisas för hela landet och per län, vanligtvis där brotten anmälts, samt per kommun där brottet är begånget. Vissa brott kan sakna uppgift om kommun och då redovisas brotten bara på län. Från och med 1998 sammanfaller den geografiska länsindelningen med polismyndigheternas verksamhetsområden.

Insamling och bearbetning

Statistiken över anmälda brott grundar sig på de uppgifter som polis och åklagare registrerar i sina ärenderegistreringssystem.

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i det lokala ärendehanteringssystemet (RAR). Den lokala polismyndigheten skickar sedan uppgifterna till Rikspolisstyrelsen (RPS), som levererar uppgifterna veckovis till Brå. Dessutom levereras vissa uppgifter från åklagarnas och tullens ärendesystem till Brå. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

Brå publicerar statistik över anmälda brott månadsvis, kvartalsvis och årsvis.

Jämförelser över tid

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistikrutinerna för anmälda brott

[7] Följande brott ingår dock inte: vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (8 kap. 8 §) och förargelseväckande beteende (16 kap. 16 §).

[8] Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

har ändrats vid flera tillfällen, till exempel genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Detta och förändringar i lagstiftningen har på olika sätt påverkat statistikens jämförbarhet. Nedan följer en sammanställning av några förändringar sedan 1965 som i större eller mindre grad har påverkat statistiken över anmälda brott. Det finns även andra faktorer som påverkar jämförbarheten och tolkningen av statistiken. De beskrivs bland annat i Brå-rapporten *Konsten att läsa statistik om brottslighet*.

År 2010 gjordes vissa anpassningar i Brå:s statistikdatabas i syfte att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av brott. Anpassningen, som gäller anmälda brott från och med år 2005, kunde göras som en följd av implementeringen av Åklagarmyndighetens nya ärendehanteringssystem Cåbra. I systemet har en ny unik brottidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser visar att anpassningarna har en marginell påverkan på statistiken över anmälda brott totalt sett och att statistiken och uppklarade brott och misstänkta personer påverkas obetydligt. När det gäller anmälda skatte- och borgenärsbrott som oftast registreras av åklagarmyndigheterna och Ekobrottsmyndigheten i Cåbra, är påverkan något större. Det gäller framförallt anmälningsstatistiken för år 2007. Vissa anpassningar återstår och ett slutgiltigt resultat av åtgärderna kommer presenteras i samband med publiceringen av den slutliga brottstatistiken 2010.

Fr.o.m. år 2008 kan Brå till följd av ett systemskifte hos åklagarmyndigheten redovisa betydligt fler anmälda skatte- och borgenärsbrott än tidigare år (se nedan). Mellan 1998 och fram till första halvåret 2007 kom antalet anmälda brott för dessa brottskategorier att underskattas eftersom Brå på grund av begränsningar i det dåvarande ärendehanteringssystemet Brådis endast fick information om anmälda brott från Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i de fall där det fanns en skäligen misstänkt person. Sedan Åklagarmyndigheten införde det nya ärendehanteringssystemet Cåbra, som även används av Ekobrottsmyndigheten, får Brå även information om samtliga anmälda skatte- och borgenärsbrott. Under år 2007 ökade följaktligen antalet anmälda ekobrott i statistiken, vilket var en förväntad effekt av systemskiftet. År 2008 låg antalet anmälda brott på ungefär motsvarande nivå som innan 1998. Brå kan nu redovisa samma typ av information när det gäller anmälda skatte- och borgenärsbrott som före 1998 (se figur 26). Systemförändringarna innebär att statistiken över anmälda skatte- och borgenärsbrott åren 1998–2006 inte är jämförbar med statistiken före eller efter denna period.

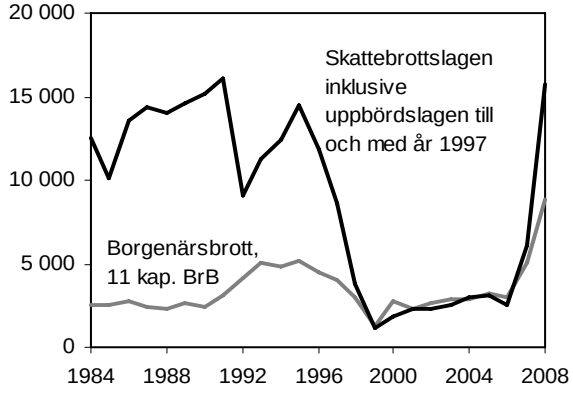

Figur 26. Antal anmälda skatte- och borgenärsbrott, åren 1984–2008.

Ytterligare faktorer, förutom att det faktiska antalet kan ha ökat, som delvis har påverkat antalet anmälda skatte- och borgenärsbrott är en förändring i registreringen och antalsräkningen av dessa brott. I och med att det nya ärendehanteringssystemet infördes under andra halvåret 2007, hade Ekobrottsmyndigheten anledning att uppmärksamma antalsräkning och registrering av de anmälda brotten. I enlighet med anvisningarna i *Kodning av brott* som finns publicerade på www.bra.se övergick Ekobrottsmyndighetens till en mer extensiv antalsräkning som innebar att användaren registrerade ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår, jämfört med tidigare praxis att registrera endast ett brott oavsett antal deklarationer eller ett brott per bolag, utan hänsyn till hur många räkenskapsår som omfattades.. Under 2008 har man även underlättat för användarna i ärendehanteringssystemet när det gäller registrering och redigering av en större mängd brott.

Under 2007 införde Åklagarmyndigheten successivt ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatte åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades i februari 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni 2007. Uppgifter från både de gamla systemen och det nya systemet ligger till grund för statistiken över anmälda brott för 2007. Förbättringar i statistiken över anmälda brott 2007 som avser vissa brottstyper har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagaren numera förutom brott där det finns en misstänkt även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Denna systemomläggning har påverkat statistiken över anmälda brott för åren 2007 och 2008 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning, förutom för vissa typer av anmälda brott, där förbättringen av statistiken gjorts (se nedan).

Förbättringen i statistiken över anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (11 kap. BrB). Ändringen innebär att även information om brott som saknar en misstänkt person efter systemomläggningen levereras till Brå. Samtliga anmälda brott i dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med 2007, till skillnad från tidigare år då endast anmälda brott av den här typen där det fanns en skäligen misstäkt person redovisades. Detta har medfört att det från och med 2007 redovisas betydligt fler anmälda skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år och innebär alltså att antalet anmälda brott för dessa brottskategorier tidigare har underskattats.

I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005–2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002–2006. Det innebär att antalet för dessa brott underskattades något under de åren.

Under 2007 införde polisen möjligheten att anmäla vissa brott via Internet. Det har medfört att många brott, speciellt cykelstölder i Stockholms, Södermanlands och Gotlands län, inte har kunnat knytas till en viss kommun utan har rapporterats under okänd kommun i respektive län.

Vid slutet av 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och hämtar numera in uppgifter om

anmälda brott direkt från Polisens ärendesystem (RAR). Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan antalet trafikbrott ha påverkats av omläggningen. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 1999* och *Kriminalstatistik 2000*.

Den brottskod som infördes 1997 i Polisens ärendesystem för de fall där brottstyp inte kan anges direkt vid anmälningstillfället, redovisades i statistiken till och med år 2002, men togs sedan bort. För mer information, se publikationerna *Kriminalstatistik 2003*, *Kriminalstatistik 2004* och *Kriminalstatistik 2005*.

Mellan åren 1994 och 1998 genomgick polismyndigheterna en omorganisation. De tidigare 118 myndigheterna slogs samman till 21 myndigheter som vardera omfattar ett län. Omorganisationen har medfört vissa problem med indataleveranserna. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt när det gäller regionala uppgifter.

År 1994 övertog Brå ansvaret för den officiella kriminalstatistiken. Ansvaret för att även producera kriminalstatistiken övertogs av Brå i samband med bearbetningen av 1995 års statistik. Detta ansvar låg tidigare hos Statistiska centralbyrån (SCB). Ett nytt produktionssystem med en relationsdatabas har byggts upp. Omläggningen har i praktiken gett små effekter på jämförbarheten över tid. En kontroll av antalet anmälda brott mellan de två produktionssystemen ger en skillnad på 0,15 procent. Statistiken över antalet uppklarade brott kan dock ha påverkats något mer. Någon motsvarande kontroll av storleksordningen har inte kunnat genomföras.

Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid polismyndigheterna – Rationell anmälansrutin (RAR). En effekt är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som egentligen inte är brott utan till exempel kan vara naturlig död, olyckshändelse eller överdos av narkotika, vilket leder till ett ökat antal registreringar. Jämförelser över tid för denna kategori är därför mycket osäkra.

En omläggning av datasystemet genomfördes 1987.

År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klarlagt i vad mån dessa omläggningar påverkat jämförbarheten eller tillförlitligheten.

Från och med 1965 ersätter brottsbalken den tidigare gällande strafflagen. De brott som anmälts under åren 1950–1964 har, i förekommande fall och så långt det varit möjligt, omrubricerats enligt den nya brottsbalkens terminologi.

När polisväsendet förstatligades år 1965 gjordes en genomgripande förändring av kriminalstatistiken. Diarieföringen gjordes enhetlig i polisdistrikten och ett nytt datoriserat system för statistikframställning infördes. Detta innebar bland annat att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrotten.

Kvalitetsstudier

Specialstudier om dödligt våld

För att kunna redovisa det faktiska antalet begångna brott avseende dödligt våld, gör Brå specialstudier av underlaget till statistiken sedan år 2002. Samtliga anmälda fall av fullbordade mord, dråp eller misshandel med dödlig utgång samt vållande till annans

död (exklusive de som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) har studerats. Avsikten med studierna är bland annat att fastställa om misstanken om brott kvarstår efter polisens utredning (slutredovisad förundersökning). De anmälda fallen av vållande till annans död kontrolleras för att ta reda på om det bland dessa gärningar finns brott som är av den karaktären att de borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp och misshandel med dödligt våld som korrekt registrerats som sådana eller som felaktigt registrerats som vållande till annans död.

Specialstudie om ekobrott

År 2004 gjorde Brå en specialstudie för att undersöka skillnaden i antal mellan Brå:s statistik och Ekobrottsmyndighetens statistik avseende de anmälda ekobrotten. Slutsatsen blev att Brå:s statistik endast innehåller uppgifter om brott där det finns en koppling till en skäligen misstänkt person och att skattebrotten räknas på olika sätt. I och med införandet av Cåbra 2007 levereras även information om brott som saknar en misstänkt person till Brå.

För mer information se *Kvalitetsstudie om ekobrott*, som finns att ladda ner från www.bra.se.

Januari 2011

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.
Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två publikationerna *Kriminalstatistik* och *Narkotikastatistik*.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.